

Foto: Maarten Mocijman

Lesbrief Kindernacht

Groep 5/6

Leuk dat jullie met je klas naar de Kindernacht van de Poëzie in de Bibliotheek Neude gaan! Met deze lesbrief kun je de leerlingen voorbereiden op het programma op 4 oktober. Ze maken kennis met de dichters die ze die dag zullen zien optreden en gaan zelf aan de slag met poëzie en taal. Deze lesbrief sluit net als het programma op 4 oktober aan bij het thema van de Kinderboekenweek, 'Lekker eigenwijs'.

Benodigdheden:

- digibord met internetverbinding
- teken- en schrijfpapier
- potloden/stiften en pennen

LEKKER
EIGENWIJS!
KINDER
BOEKEN
WEEK®

Inhoudsopgave

1. **Introductie
Kindernacht en de
dichters** 3
2. **Eigenwijze poëzie** 5
3. **Aan de slag!** 7
4. **Voordragen** 10
5. **Naar het Theater
van de Bieb** 11
6. **Leestips** 12

Bijlage 1. **Werkblad 1**

Bijlage 2. **Werkblad 2**

1. Introductie Kindernacht en de dichters

Vertel de kinderen dat jullie tijdens de Kinderboekenweek naar de Bibliotheek gaan voor de Kindernacht van de Poëzie. Leg uit waarom dit evenement de 'Kindernacht' heet, terwijl het gewoon overdag is.

Al meer dan dertig jaar vindt jaarlijks de Nacht van de Poëzie plaats. Dit is een evenement waarbij tientallen dichters achter elkaar optreden voor een publiek van meer dan duizend man, tot diep in de nacht. Sinds een paar jaar is er ook een speciaal programma voor kinderen, omdat er ook heel veel goede dichters in Nederland zijn die voor kinderen dichtten. Dat programma vindt natuurlijk niet 's nachts plaats, omdat kinderen dan slapen. Toch heet het de Kindernacht van de Poëzie, omdat het hoort bij de Nacht van de Poëzie.

De Kindernacht van de Poëzie valt midden in de Kinderboekenweek. Het programma sluit dan ook aan bij het thema van de Kinderboekenweek: 'Lekker eigenwijs'.

Op 4 oktober zijn jullie van harte welkom bij presentator Iven Cudogham, die je misschien kent van zijn boeken en animatieserie over de spin Anansi of van de televisieserie *Een huis vol*. Hij gaat ons op zijn eigenwijze manier een uur lang vermaken!

Dat doet hij niet alleen, maar samen met de dichters Hans Hagen, Rian Visser en Swendeline Ersilia.

Als je genoeg tijd hebt, kun je een kort filmpje laten zien waarin de dichters iets voordragen (zie linkjes in de bio's), zodat de kinderen hen straks kunnen herkennen wanneer ze op het podium staan.

Hans Hagen

Hans Hagen werkte vroeger als leraar Nederlands en geschiedenis, bij een theatergroep en bij een kindertijdschrift. Sinds 1987 is hij fulltime schrijver en inmiddels heeft hij al bijna 70 boeken geschreven. Hij schrijft van alles; van prentenboeken tot boeken voor oudere lezers, en hij schrijft gedichten. Soms doet hij dat samen met zijn vrouw Monique Hagen.

[Hier](#) kun je Hans een gedicht horen voordragen.

Foto: Amber Beekers

Foto: Esther Van Heijningen

Rian Visser

Rian Visser is grafisch ontwerper en kinderboekenschrijfster. Ze schrijft humoristische en spannende kinderboeken en dichtbundels en heeft al meer dan 100 boeken geschreven. Je kunt haar misschien kennen van de boeken over Blitz of van de serie Game-lezen. Ze is ook vormgever en heeft bijvoorbeeld de boeken van de Grijze Jager vormgegeven. Sinds dit jaar is Rian ook Kinderboekenambassadeur.

[Hier](#) kun je Rian een gedicht zien voordragen.

Of mocht je tijd hebben voor een uitgebreide introductie op de schrijfster: [klik dan hier](#).

Swendeline Ersilia

Swendeline Ersilia (1995) is filmmaker, schrijver, dichter, spoken word artiest en stemacteur. Ze treedt vaak op in het theater en ze geeft workshops op het gebied van taal en poëzie. Ze werkte mee aan de film *Suikerstad*, waarvoor ze in het slavernijverleden van Dordrecht dook: de stad waar ze woont en waarvan zij momenteel stadsdichter is.

[Hier](#) kun je Swendeline een gedicht zien voordragen.

2. Eigenwijze poëzie

Het thema van de Kinderboekenweek is 'Eigenwijs'. En dit thema past ontzettend goed bij poëzie! Poëzie is namelijk per definitie eigenwijs. Er zijn eigenlijk geen regels als je een gedicht schrijft, of toch wel?

LEKKER
EIGENWIJS!

Klassikaal: opdracht 1

Bespreek met de kinderen wat volgens hen de regels van poëzie zijn, en laat ze vervolgens zien dat zelfs deze 'regels' overtreden kunnen worden in poëzie.

Vraag aan de kinderen hoe een gedicht er uit ziet.

Zegt een leerling bijvoorbeeld:	Weerleg het dan met:
Een gedicht moet rijmen	https://raadgedicht.nl/weg-hans-hagen-oplossing/
Een gedicht bestaat uit woorden	De beeldsonnetten van Ted van Lieshout
Een gedicht bestaat uit korte zinnestjes	https://raadgedicht.nl/we-willen-hem-ruilten-edward-van-de-vendel-oplossing/
Een gedicht heeft een vaste vorm	Dadaïstische gedichten
Een gedicht bestaat uit nieuwe woorden	Stiftgedichten

Klassikaal: opdracht 2

Een heel bekend 'eigenwijs' gedicht is een oud gedicht van Annie M.G. Schmidt, uit 1955. Lees het gedicht voor en sla de titel ('Ik ben lekker stout') over. Vraag de kinderen daarna om passende titels te verzinnen en schrijf ze op het bord. Bespreek met de kinderen welke zelfbedachte titel ze het beste vinden, en vertel daarna welke titel Annie M.G. zelf bedacht heeft voor haar gedicht.

Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
Ik wil geen handjes geven!
Ik wil niet zeggen elke keer:
Jawel mevrouw, jawel meneer...
nee, nooit meer in m'n leven!
Ik hou m'n handen op m'n rug
en ik zeg lekker niks terug!

Ik wil geen vieze havermout,
ik wil geen tandjes poetsen!
Ik wil lekker knoeien met het zout,
ik wil niet aardig zijn, maar stout
en van de leuning roetsen
en schipbreuk spelen in de teil
en ik wil spugen op het zeil!

En heel hard stampen in een plas
en dan m'n tong uitsteken
en morsen op m'n nieuwe jas
en ik wil overmorgen pas
weer met twee woorden spreken!
En ik wil alles wat niet mag,
de hele dag, de hele dag!

En ik wil op de kanapee
met hele vuile schoenen
en ik wil aldoor gillen: nee!
En ik wil met de melkboer mee
en dan het paardje zoenen.
En dat is alles wat ik wil
en als ze kwaad zijn, zeg ik: Bill!

Uit: Annie M.G. Schmidt, 'Ik ben lekker stout' (1955)

LEKKER
EIGENWIJS!

3. Aan de slag!

In groepjes of individueel: opdracht 1

Introductie gedicht

Lees eerst onderstaand gedicht van Hans Hagen voor en/of laat het zien op het digibord.

Vergeet me

ik verdrink soms in een boek
de spanning sleurt me mee
in een stroom van woorden
drijf ik naar de zee
meestal strand ik
als ze roepen kom
kom je eten
alleen als ik lees
mag iedereen mij vergeten

Hans Hagen
uit: *Salto Natale*, Van Goor (1994)

Tijd om
zelf aan
de slag
te gaan!

Na het voorlezen

Bespreek met de kinderen het verschil tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik. Verdrinkt de ik-persoon echt? Wat bedoelt de dichter met de eerste zin?

Leg uit wat beeldspraak betekent: de gedachte aan iets roept bepaalde beelden op in je gedachten die passen bij iets. Welke woorden gebruikt de dichter om de beeldspraak van het verdrinken verder te ondersteunen? (Antwoord: 'sleurt me mee', 'stroom', 'drijf', 'zee')

Laat kinderen daarna nadenken over waarin zij zelf wel eens verdrinken. Waar kunnen zij helemaal in opgaan, zodat het voelt alsof ze erin verdrinken?

Aan de slag

De kinderen mogen zelf aan de slag om een eigenwijze versie van het gedicht van Hans Hagen te maken. Deel het **werkblad 1** uit waarbij ze zelf woorden bedenken op de lege plekken.

Werkblad 1

Werkblad 1

Vergeet me

ik verdrink soms in

de sleurt me mee

in een stroom van

drijf ik naar de zee

meestal strand ik

als ze roepen

.....

alleen als ik

mag iedereen mij vergeten

individueel: opdracht 2

Introductie gedicht

Lees eerst onderstaand gedicht van Rian Visser voor.

Tent

Een boek is net een tent
waarin je binnen
en tegelijkertijd
ook buiten bent.

Je reist door woorden,
liggend op een dun matras,
en denkt aan wat
nog nooit gebeurd
of lang geleden was.

Een boek is net een tent
waarin jij in je eentje
op vakantie bent.

Rian Visser

Uit: *Het is een zachte dag vandaag*, Leopold (2023)

Na het voorlezen

Nadat je het gedicht hebt voorgelezen, leg je uit dat er in een gedicht altijd een bepaald ritme zit. Om dit duidelijk te maken, ga je het gedicht 'klappen' met de kinderen: jij leest het gedicht voor, terwijl de klas met iedere lettergreep mee klapt. Als je het moeilijker wilt maken, lees je het gedicht niet voor, maar laat je het alleen zien (op het digibord of op een printje) en klappen jullie gezamenlijk het gedicht.

Ook in dit gedicht komt beeldspraak voor. Bespreek met de kinderen welke beeldspraak dit is. Vinden zij het beeld van een tent bij een boek goed gevonden? Waarom wel of niet?

Aan de slag

Laat de kinderen het beeld uit het gedicht tekenen, zoals zij het voor zich zien. Wanneer ze klaar zijn, laat je de illustratie uit het boek zien. Zien ze overeenkomsten?

Deel nu het **werkblad 2** uit. Laat de kinderen een strofe toevoegen aan het gedicht, door aan hun lievelingsboek (of het boek dat ze nu aan het lezen zijn) te denken. Hoe ziet de reis in dat boek eruit? Wat gebeurt er wanneer ze in dat tentje liggen?

Om ze op weg te helpen maken ze eerst een woordweb rondom hun lievelingsboek. Laat ze de titel van het boek in het tentje schrijven, en laat ze vervolgens woorden rondom het tentje schrijven die horen bij het verhaal uit het boek.

Daarna gebruiken ze de woorden om vijf dichtregels te schrijven. Leg uit dat ze evenveel lettergrepen per zin gebruiken als in de tweede strofe, zodat het ritme klopt. Vertel ook dat alleen het laatste woord van de tweede en vijfde regel hoeven te rijmen.

Werkblad 2

Werkblad 2

Tent

Een boek is net een tent
waarin je binnen
en tegelijkertijd
ook buiten bent.

Je reist door woorden,
liggend op een dun matras,
en denkt aan wat
nog nooit gebeurd
of lang geleden was.

.....
.....
.....
.....
.....

Een boek is net een tent
waarin jij in je eentje
op vakantie bent.

4. Voordragen

LEKKER
EIGENWIJS!
↓

Extra opdracht

Als er nog tijd over is mogen de kinderen die willen hun eigenwijze gedicht voordragen voor de klas.

Treed op tijdens de Kindernacht!

Tijdens het programma op 4 oktober is er plek voor twee kinderen om hun eigenwijze gedicht voor te dragen op het podium. Misschien vinden kinderen uit jouw klas het leuk om dat te doen?

Stuur de gedichten van de kinderen die het leuk zouden vinden om op te treden uiterlijk 25 september in via info@kleinelettertjes.com, onder vermelding van 'Gedicht Kindernacht'. Vermeld graag even de naam en leeftijd van de inzenders. Uit alle inzendingen kiezen we de twee mooiste gedichten. Uiterlijk 27 september wordt per mail bekendgemaakt welke twee kinderen hun gedicht mogen voordragen.

Foto: Maarten Mooijman

5. Naar het Theater van de Bieb

Voor kinderen is naar een theaterzaal gaan soms een spannende gebeurtenis. Vraag de kinderen of ze wel eens naar het theater gaan. Wat hebben ze daar gezien? Hoe vonden ze dat? En hoe is het om in een theater te zijn? Het Theater dat jullie gaan bezoeken is extra speciaal, want deze is in de Bibliotheek Neude. Is iemand daar al wel eens geweest?

- Wanneer jullie op vrijdag 4 oktober naar de Bieb komen is het fijn om 15 minuten voor aanvang aanwezig te zijn. Een medewerker van de Bieb zal jullie opvangen in de Grote Hal.
- Tijdens de voorstelling stopt het wanneer je naar de WC gaat. Zorg ervoor dat je van tevoren (op school) al geweest bent.

6. Leestips

Tips!

Poëziebundels die aansluiten op de Kindernacht van de Poëzie en het thema van de Kinderboekenweek.

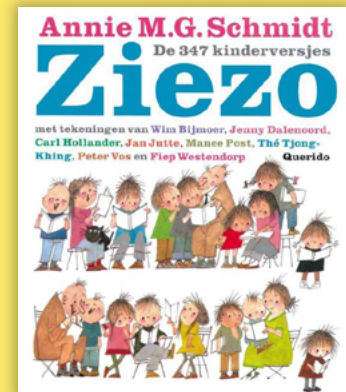

Gelukkig en blij - gedichten, Edward van de Vendel (Querido)

Bijvoorbeeld *Wat moet je met woede die jij als enige voelt* en *Je mag alles ook altijd anders bekijken*

Hee daar mijn twee voeten, Joke van Leeuwen (Querido)
Bijvoorbeeld *Schminken*

Ziezo, Annie M.G. Schmidt (Querido)

Bijvoorbeeld *De regenworm en zijn moeder*

Een stukje van de regenboog (Davidsfonds Infodok)

selectie Jan van Coillie

Bijvoorbeeld *Joris Jan Bas* van Ted van Lieshout, *This Varkentje* van Edward van de Vendel, *Komt dat zien* van Robert-Jan Henkes.

Heel de wereld wordt wakker: Het beste van de moderne kinderpoëzie in 333 gedichten (Gottmer)

Samengesteld door Jaap Robben

Bijvoorbeeld *Beste ouders*, van Ed Franck en *Lieve juf*, van Linda Vogelesang

Vergeet me

ik verdrink soms in

de sleurt me mee

in een stroom van

drijf ik naar de zee

meestal strand ik

als ze roepen

.....

alleen als ik

mag iedereen mij vergeten

Tent

Een boek is net een tent
waarin je binnen
en tegelijkertijd
ook buiten bent.

Je reist door woorden,
liggend op een dun matras,
en denkt aan wat
nog nooit gebeurd
of lang geleden was.

.....

.....

.....

.....

.....

Een boek is net een tent
waarin jij in je eentje
op vakantie bent.